

Жалпы сақтандыру нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2023 жылға

Негізгі тенденциялар

- Бұл елдегі іскерлік белсенділіктің өсуімен, сондай-ақ ипотекалық және автомобильдік несиелеу бойынша жеңілдетілген мемлекеттік бағдарламаларды іске асырумен байланысты жоғары тұтынушылық сұраныс 2023 жылы жалпы сақтандыру нарығының барлық негізгі көрсеткіштерінің өсуіне ықпал етті.
- Сума 2023 ж. ҚОЖ активтері 20,0%-ға (2022 ж. +9,4%), Т1 376,4 млрд-қа дейін өсті, бұл сақтандыру нарығы активтерінің 55,2% құрайды.
- Акт бағалы қағаздар түріндегі активтердің өсуі 12,1%, кері РЕПО операциялары — 71,5% және орналастырылған салымдар — 29,5% құрады.
- Сектор міндеттемелерінің көлемі 25,9%-ға (2022 ж. -4,0%), негізінен туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің (+31,6%), сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің (+20,6%) және РЕПО операциялары бойынша есебінен Т543,8 млрд-қа дейін өсті.
- Сала құрылымы айтарлықтай өзгеріске ұшыраған жоқ: сектор активтерінің 90%-ы жалпы сақтандыру нарығының міндеттемелердің (+30,2%) көлемін ұлғайту
- 16 негізгі ойыншысының 8 келеді (Херфиндаль-Хиршман индексі-0,2).
- 2023 жылдың қорытындысы бойынша ҚОЖ өнімдеріне сұраныстың өсуі байқалды: жасалған шарттар саны 9,0%-ға өсті. Сыйлықақылар көлемінің ұлғаюы 30,7% құрады, оның ішінде автокөлікті сақтандыру бойынша 2,1 есе, мүлкті +26,6% және кәсіби жауапкершілік бойынша 3,0 есе.

- Жиынтық сақтандыру төлемдері ҚОЖ өткен жылы да өсім көрсетті: олардың көлемі 21,4%-ға өскен кезде 38,5%-ға өсті.
- Мұндай динамика мүлкті сақтандыру (+71,6%), автокөлік иелерінің АҚЖ/автокөлікті сақтандыру (+29,3%), сондай-ақ ауырған жағдайда сақтандыру (+31,4%) бойынша төлемдермен қамтамасыз етілді.
- Сақтандыру төлемдерінің де, сыйлықақылардың да айтарлықтай өсуі есебінен олардың ҚОЖ үшін арақатынасы елеусіз өзгерді және 2022 жылғы 29,3%-ға қарағанда 31,1% құрады.
- 2023 жылы ҚОЖ таза пайдасының өсуі (+14,3%) сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстардың өсуімен ішінара нивелирленген сақтандыру қызметінен түсетін кірістердің (+69,0%) айтарлықтай өсуін қолдады (+48,8%).
- Сондай-ақ, сектордың рентабельділігіне бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі кірістердің өсуі (+30,9%) (-47,1%) әсер етті.
- Меншікті капиталдың рентабельділік коэффициенті (RoE) нарық бойынша 15,9% (2022 жылы 12,6%) құрады, ол негізінен Халық СҚ, Freedom Finance және Amanat көрсеткіштерімен қамтамасыз етілді.
- 2024 жылы жаңа өнімдерді әзірлеу және саланы одан әрі цифрландыру есебінен жалпы сақтандыру секторының одан әрі өсуі күтілуде.

АКТИВТЕР

₸ **1376,4** млрд
▲ 20,0%

САҚТАНДЫРУ РЕЗЕРВТЕРІ

₸ **583,2** млрд
▲ 34,0%

МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

₸ **655,5** млрд
▲ 9,0%

БӨЛІНБЕГЕН КІРІС

₸ **81,0** млрд
▲ 10,0%

САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ *

₸ **682,6** млрд
▲ 30,7%

ТАЗА САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ *

₸ **533,5** млрд
▲ 28,8%

САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ *

₸ **212,2** млрд
▲ 38,5%

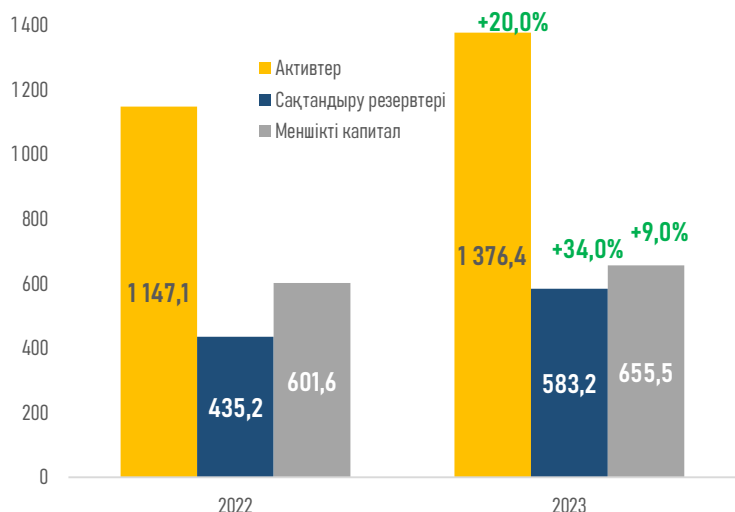
ТАЗА САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ *

₸ **182,1** млрд
▲ 40,2%

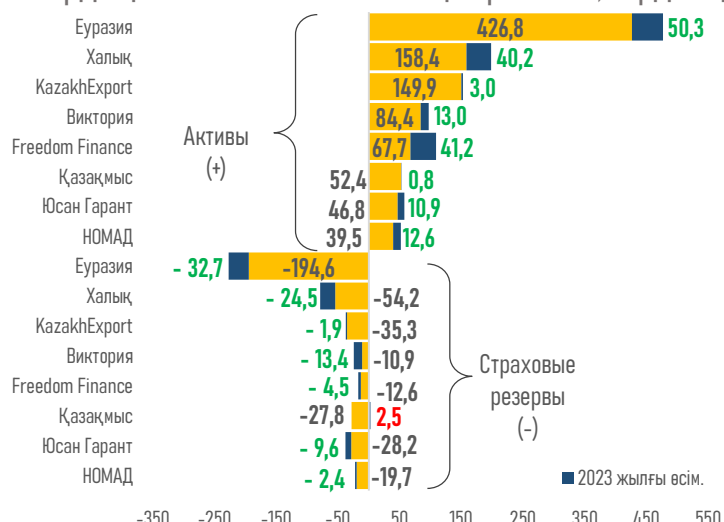
Дереккөз: ҚРҰБ. Ескерту: реттеуші деректер, өсім бойынша деректер 2022 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келтірілген.

Сектордың баланстық (реттеушілік) көрсеткіштері

Сектордың жиынтық көрсеткіштері, млрд теңге

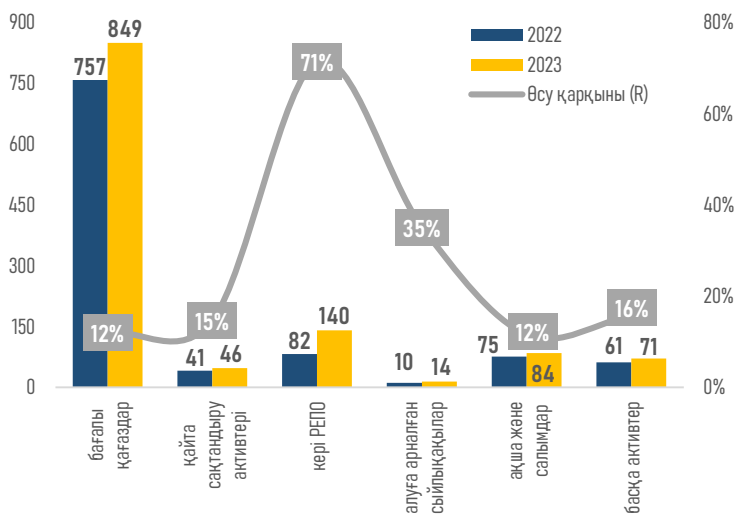

Сектордың ТОП-8 компаниясының көрсеткіші, млрд теңге

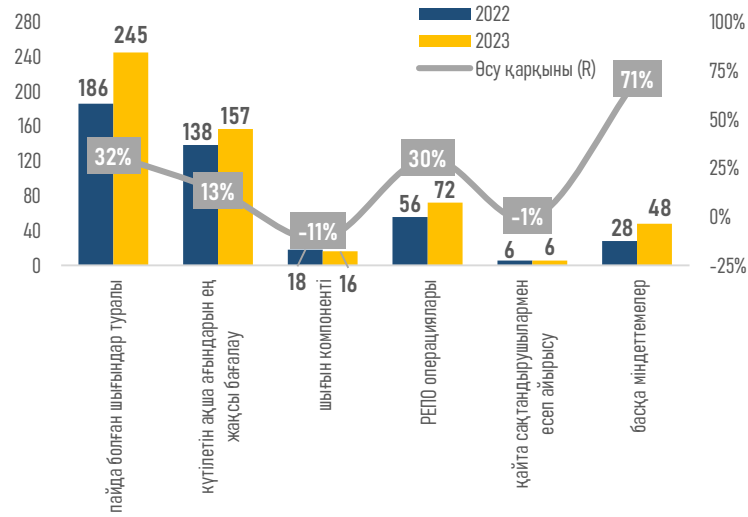

Сектордың активтері мен міндеттемелерінің құрылымы

Сектор активтерінің құрылымы, млрд теңге

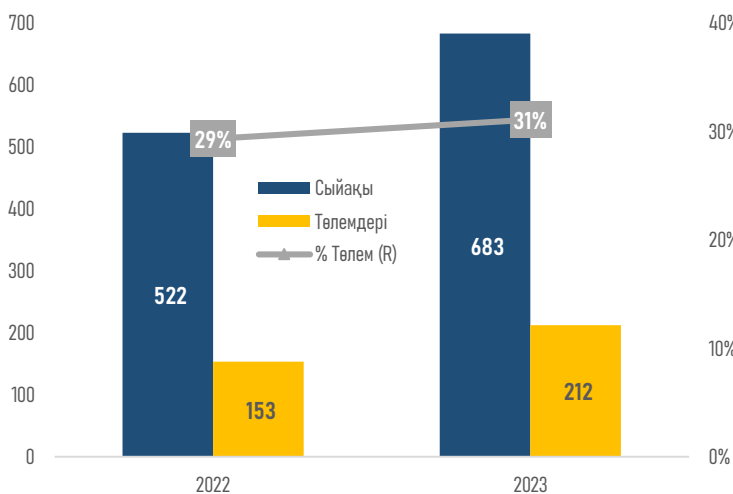

Сектор міндеттемелерінің құрылымы, млрд теңге

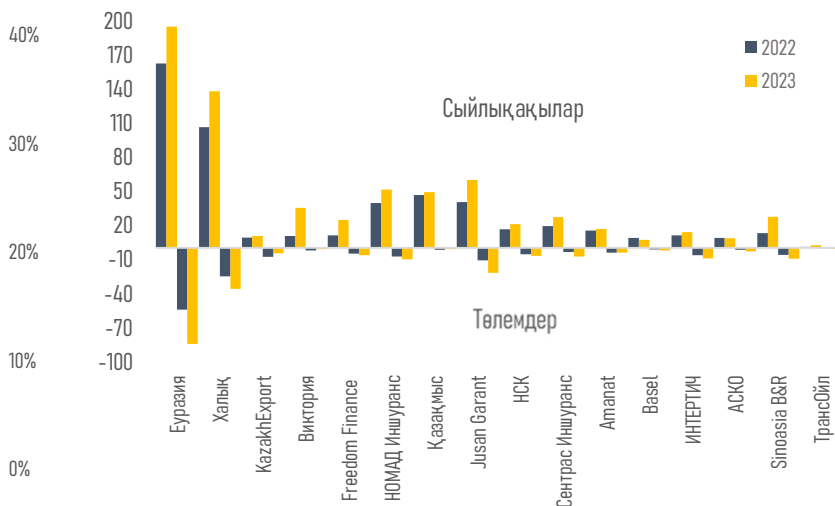

Төлемдер мен сыйлықақылардың арақатынасы

Төлемдердің сыйлықақыға арақатынасы, млрд теңге

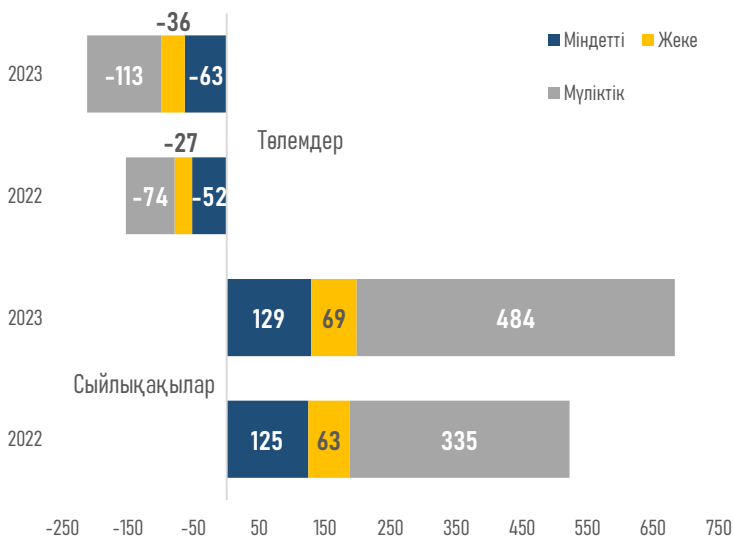

Сақтандыру компаниялары бөлінісінде, млрд теңге

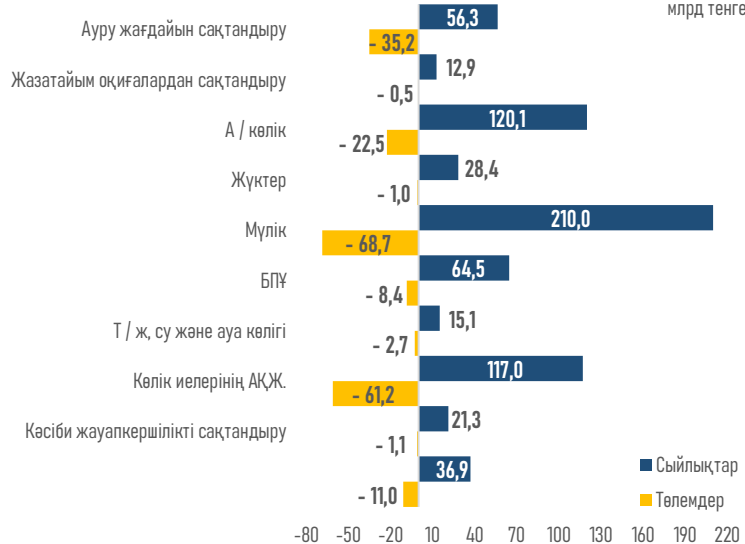

Сыйлықақылар мен төлемдер

Сақтандыру кластары бойынша, млрд теңге

2023 ж үшін сыйлықақылар мен төлемдердің нысаналы мақсаты

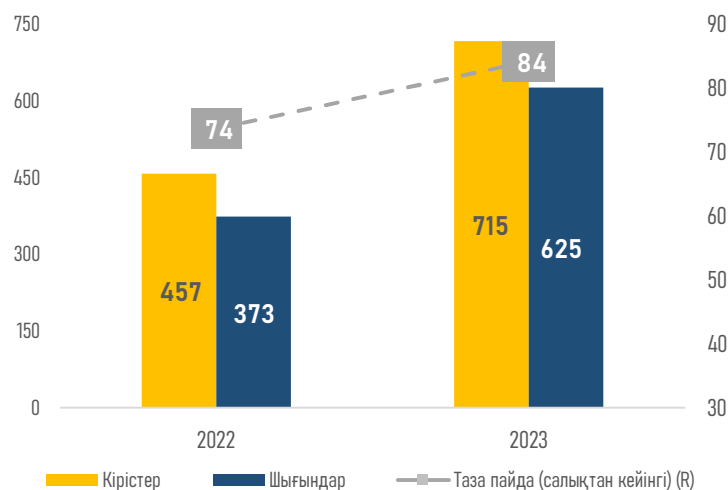

Жалпы сақтандыру нарығының кірістері мен шығыстары

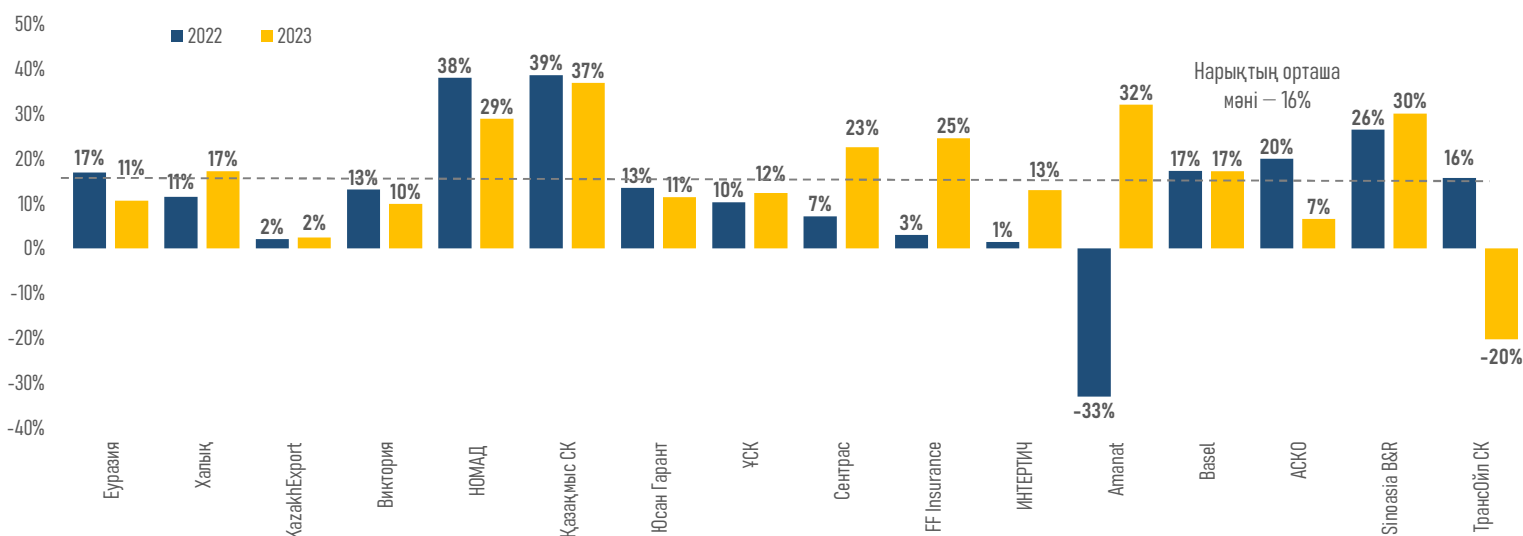
2023 үшін кірістер мен шығыстардың құрылымы, %

Таза пайда, млрд теңге

Капиталдың орташа өлшенген кірістілігі* (RoE)

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

2023 жылдың қорытындысы бойынша жалпы сақтандыру нарығының құрылымы елеулі өзгерістерге ұшыраған жоқ: нарық әлі де қалыпты шоғырланған және оның негізгі табыстылығын мүлкі, автокөлікті және автокөлік иелерінің АҚЖ сақтандыру сияқты базалық өнімдер қамтамасыз етеді.

Бұл ретте нарықтық драйверлерден басқа сақтандыру өнімдеріне сұраныс Қазақстанда ипотекалық бағдарламаларды және жеңілдікті автокредиттеуді іске асыру арқылы қолдау табады. Мәселен, өткен жылы банк берген қарыздардың саны 64,8 мың теңгені құрады, жалпы сомасы 1,1 трлн теңге, ал жеңілдетілген автонесиеу бағдарламасы шеңберінде жалпы сомасы 26 млрд теңгеге 2 700 автомобиль сатып алуға кредиттер берілді.

Инфляциялық процестердің тұрақты баяулауын ескере отырып, 2023 жылы сақтандыру төлемдерінің өсуі негізінен сақтандыру төлемдерінің (+21,4%) ұлғаюымен, әсіресе мүлкі сақтандыру және ауырған жағдайда сақтандыру шеңберінде байланысты болды.

Сондай-ақ, 2024 жылдан бастап сақтандырудың барлық міндетті сыныптары бойынша сақтандыру жағдайларын онлайн-реттеу және міндетті автосақтандыру шеңберінде сақтандыру жағдайларын реттеудің оңайлатылған тәртібі енгізілгенін атап өткен жөн (Европротокол), бұл өз кезегінде сақтандыру төлемдерінің одан әрі өсуіне ықпал етуі мүмкін (тек ағымдағы жылдың қаңтарында ғана 423 Европротокол жағдайы ресімделді және 223 сақтандыру 41,6 млн теңге сомасына төлемдер).

Сонымен қатар, жалпы сақтандыру нарығын одан әрі дамыту әлеуеті ҚРНДА ұсынған бастамаларды ескере отырып сақталады. Сонымен, деструктивті сипаттағы табиғи апаттар жағдайында апатты оқиғаларды сақтандыру моделі және оған тиісті заңнамалық түзетулер әзірленетін болады.

Бұдан басқа, реттеуші Қазақстандықтардың хабардарлығын және шарттар жасасудың ыңғайлылығын арттыру мақсатында сақтандыру қызметтерінің барлық спектрі бар электрондық алаңдарды (маркетплейстерді) дамытуды бастауды жоспарлап отыр.

Осылайша, 2024 жылы елдегі макроэкономикалық жағдайлардың тұрақтануы, қолайлы реттеуші орта, сондай-ақ сақтандыру саласын цифрландырудың жалғасуы аясында Қазақстандағы жалпы сақтандыру нарығы екі таңбалы белсенді өсуді жалғастыра алады.